

ZWYKŁY CZŁOWIEK, A JEDNAK BOHATER

Wykonawca: Wiktoria Bronakowska
Gimnazjum w Bargłowie Kościelnym
Opiekun: Danuta Lewoń- Rutkowska

Przeglądając drzewo genealogiczne naszej rodziny Bronakowskich stworzone przez mojego stryjka Mirka na stronie myheritage.pl trafiłam na opisane w skrócie losy mojego pradziadka stryjecznego Kazimierza Bronakowskiego. Przypomniałam sobie wówczas, że kiedyś w lato był u nas jego syn Kazimierz, który przy kawie opowiadał dla mamy i taty historię swojego ojca. Postanowiłam więc dowiedzieć się więcej o losach stryjecznego pradziadka. Zaczęłam pytać tatę, babcię i stryjka Kazika (wnuk Kazimierza), o to co wiedzą na jego temat. Okazało się że stryjeczny pradziadek brał udział w I i II wojnie światowej. Dowiedziałam się również, że strzyjek Kazik po wysłaniu kilku listów do instytucji w Anglii otrzymał teczkę z dokumentami osobistymi swojego dziadka. Zawierała ona odręczne zapiski, dokumenty związane z przebiegiem służby wojskowej, książeczki nadania odznaczeń wojskowych, zdjęcia, oraz listy, które otrzymał od żony, dzieci i wnuków. Mając taką wiedzę postanowiłam za pośrednictwem konkursu przybliżyć losy Kazimierza i innych żołnierzy walczących u boku generała Andersa, którzy przez wiele lat byli wymazywani z pamięci społeczeństwa polskiego przez władze PRL.

Szczególne podziękowania dla mojego taty za pomoc w napisaniu tej pracy.

KU PAMIĘCI

KAZIMIERZA BRONAKOWSKIEGO

Mój stryjeczny pradziadek Kazimierz Bronakowski urodził się 03.03.1897 roku we wsi Netta gmina Kolnica, powiat Augustów, województwo Białystok. Jego rodzicami byli Julian Bronakowski i Franciszka Bronakowska z domu Andrulewicz. Stryjeczny pradziadek miał dziewięć rodzeństwa z czego dwoje zmarło po porodzie. Rodzice Kazimierza zajmowali się rolnictwem. Rodzony brat Kazimierza Wiktor Bronakowski był absolwentem Uniwersytetu Wileńskiego, gdzie później został asystentem na Wydziale Matematyczno – Fizycznym. Był podporucznikiem rezerwy i został więźniem Starobielska. Kazimierz Bronakowski w 1905r. rozpoczął naukę w dwuklasowej szkole w Augustowie. Uczył się w niej 5 lat do 1910r. Następnie od 1911r. uczył się w czteroklasowej szkole powszechnej, która miała charakter niepełnej szkoły średniej traktowanej jako progimnazjum. Naukę w tej szkole zakończył w 1913 roku. W 1933 roku w siedmioklasowej szkole powszechnej w Suwałkach zdał egzamin nadzwyczajny.

Po zakończeniu nauki od 1913 roku do 1916 roku pomagał ojcu Julianowi w gospodarstwie. Od 01.10.1917r. jako ochotnik został członkiem Polskiej Organizacji Wojskowej do 11.11.1918 r. jako strzelec. Od 12.11.1918 do 19.01.1919 r. był w 33 Pułku Piechoty. Kolejny etap w wojsku od 20.01.1919r. do 30.10.1921r. służył w 41 Suwalskim Pułku Piechoty i bierze udział w walkach na froncie litewsko – białoruskim Przyczółek Kijów oraz w walkach na Wołyniu. Z opowieści syna Kazimierza dowiedziałam się, że w czasie I wojny światowej stryjeczny pradziadek był 2 razy ranny, miał przestrzelone płuco i pociętą szablą rękę. Niestety nie znalazłam żadnej informacji, która pozwoliłaby na ustalenie okresu i miejsca odniesionych ran. W książeczce wojskowej w rubryce znaki szczególne widnieje zapis – blizny na lewym ramieniu.

Po zakończeniu działań wojennych z Rosją bolszewicką został na stałe w wojsku w 41 Suwalskim Pułku Piechoty w stopniu starszego sierżanta. W latach 1925 – 1926 odbył kurs na podoficera zawodowego w Białymstoku. Ukończył go z wynikiem dobrym, wtedy otrzymał posadę w jednostce w Sokółce.

Jednostka wojskowa Sokółka 1936r. lub 1937r.

Na podstawie zapisów w dokumentach wynika, że pełnił on funkcje szefa pododdziału, dowódcy plutonu, magazyniera broni. W Sokółce przebywał, aż do chwili przejścia na emeryturę 31.12.1937r.

Dnia 06.05.1923r. zawarł związek małżeński w Sejnach z Pelagią Browolejt. Kazimierz wraz z żoną zamieszkał w Sokółce przy ulicy Białostockiej 110. Z tego związku urodziło się siedmioro dzieci. Po przejściu na emeryturę stryjeczny pradziadek przeniósł się do Augustowa i zamieszkał przy ulicy Prądzyńskiego 14.

Augustów 1938r.

Po wybuchu II wojny światowej 13.09.1939r. zgłosił się na ochotnika do wojska; 14.09.1939r. skierowany został do Ośrodka Zapasowego Grodno. Rozpoczął się właśnie dla Kazimierza II etap życia wojennego i tułaczki po świecie.

Po kilku dniach walk z Sowietami 23.09.1939r. został internowany na Litwę. Następnie zostaje przeniesiony do obozów w ZSRR, są to obozy: przejściowy juchnowski, obóz pracy w Murmańsku, obóz pracy przymusowej panojski, obóz pracy w Anchargielsku, oraz obóz zbiorczy po amnestyjny jużski w miasteczku Talica. W wyżej wymienionych obozach mój stryjeczny pradziadek przebywał od 13.07.1940r. do 24.08.1941r. Jak ciężko było w obozach, widać to na przedstawionej fotografii poniżej. Zdjęcie to zrobione było w momencie zgłoszenia się do wojska polskiego tworzonego przez gen. Władysława Andersa w ZSRR.

Fotografia 1941r

Nie wiadomo jak zakończyłoby się życie Kazimierza, gdyby nie wybuch wojny pomiędzy Rosją a Niemcami. Może podzieliłby losy innych Polaków, którzy zostali zgładzeni przez system radziecki i tak jak jego brat Wiktor Bronakowski zastrzelony w Charkowie w 1940r. przez NKWD znalazłby się w jakiejś zbiorowej mogile przysypany wapnem. Jednak sytuacja która zapanowała po konflikcie na linii Rosja Niemcy zmusiła tych pierwszych do innego spojrzenia na Polskę. Doprowadziło to do porozumienia pomiędzy ZSRR a rządem polskim w Londynie. Prezydium Rady Najwyższej ZSRR wydało w dniu 12.08.1941r. dekret o amnestii dla obywateli polskich. Na terenie ZSRR zaczyna tworzyć się armia polska pod dowództwem generała Władysława Andersa. Ta sytuacja na pewno uratowała życie wielu polskich żołnierzy.

Dnia 26.08.1941 roku wstępuje do Armii polskiej na terenie ZSRR i zostaje przydzielony do 5 Kresowej Dywizji Piechoty do 15 pułku na stanowisko pełniącego obowiązki dowódcy plutonu, a od 6.05.1942r. do 21.05.1943r. jako sierżant szef kompani. Dnia 22.05.1943r zostaje przydzielony do O.Z.B i E, do 13 sądu polowego, do więziennictwa, a 12.11.1943r. przydzielono do 5-tego sądu polowego na funkcje profosa aresztu. 17.12.1944r. zostaje przeniesiony do 2-giej Brygady Pancерnej do 6-tego sądu polowego, którego kapitanem był Olgierd Niebieszczanski. W 1946r. zostaje awansowany do stopnia chorążego.

Włochy 1946r. po awansie

W marcu i kwietniu 1942r. po negocjacjach gen. Andersa ze Stalinem następuje pierwsza ewakuacja żołnierzy i ludności cywilnej do Iranu, następna ma miejsce w sierpniu.

W sierpniu 1942 roku wraz z 5 Kresową Dywizją Piechoty i 2 Warszawską Brygadą Pancerną Kazimierz przybywa do Iranu.

Iran 1942r.

Z Iranu Kazimierz trafia do Iraku. Odbywa się tam leczenie oraz szkolenie żołnierzy. Również tu na rozkaz Naczelnego Wodza generała broni Władysława Sikorskiego utworzono 2 Korpus Polski w skład którego weszła 5 Kresowa Dywizja Piechoty, oraz 2 Warszawska Brygada Pancerna. Następnie utworzony 2 Korpus Polski zostaje przegrupowany do południowej Palestyny. Kazimierz wraz z 5 Kresową Dywizją Piechoty, oraz 2 Warszawską Brygadą Pancerną tafia w rejon Mughazi-Nuseirat. Kolejnym etapem było przegrupowanie korpusu do Egiptu, a następnie do Włoch.

2 Korpus Polski wszedł w skład Brytyjskiej 8 Armii i wraz z aliantami uczestniczy w kampanii włoskiej. Kazimierz od 25.03.1944r. do 2.05.1945r. przebywa na froncie. Wraz z 2 Korpusem bierze udział w bitwach:

1. od 24.04.1944. do 31.05.1944r. przełamują Linie Gustawa zdobywając Monte Casino.
2. od 1.06.1944r. do 4.09.1944r. na wybrzeżu Morza Adriatyckiego wyzwalają Ankonę i przełamują linię Gotów.
3. od 10.10.1944r. do 1.01.1945r. walczą o Apeniny Północne
4. od 2.01.1945r. do 8.04.1945r. walki nad rzeką Senio, gdzie front był już w miarę stabilny.
5. od 09.04.1945r. do 02.05.1945r. ostatnia bitwa o Bolonię.

Po zakończeniu działań wojennych na Półwyspie Apenińskim 2 Korpus Wojska Polskiego został przeniesiony do Wielkiej Brytanii. Kazimierz został zwolniony ze służby 28.11.1946r.

Nie zdecydował się na powrót do kraju. Z analizy dokumentów i korespondencji rodzinnej wynika, że starał się ściągnąć żonę i dzieci do Anglii, a następnie przenieść się do Kanady. Jednak ówczesna sytuacja polityczna nie pozwoliła na zrealizowanie planów osobistych. Powrót do rodziny do Polski, za którą tęsknił Kazimierz też był ryzykowny. System jaki zapanował w kraju po II wojnie światowej potrafił brutalnie zająć się takimi ludźmi jak Kazimierz. Strach o własne życie był silniejszy i Kazimierz zamieszkał w Newport Pagnell w hrabstwie ceremonialnym Buckinghamshire i podjął pracę w warsztacie.

Kazimierz z kolegami z pracy

Zmarł 27.12.1961r. mając 64 lata, pochowany w Wielkiej Brytani, Aylesbury, Buckinghamshire

Przeglądając otrzymane kopie dokumentów nie sposób pominąć odznaczeń jakie w tym czasie otrzymał. I tak jak to widać w zamieszczonej na końcu pracy kopii książeczki wojskowej, oraz odręcznych zapiskach Kazimierza otrzymał on następujące odznaczenia:

1. Krzyż Walecznych po raz pierwszy i drugi nr.1006

2. Medal Niepodległości

OWALSKI POKŁAD PIELGNI
MARSZAŁKA JOZEF A PILSUDSKIEGO.

Nr.321.
awalki, dnia 11.III.1938 r.

t.sierż.w st.sp.Bronakowski
azimierz-nadanie Medalu Nie-
odległości.-

Powiatowy Komendant Uzupełnień

S u w a ł k i

Dziennikiem Personalnym Nr.1 z dnia 4.III.b.r.
został nadany Medal Niepodległości st.sierż.w st.sp.
Bronakowskiemu Kazimierzowi roczn.1897 L.gł.ks.ew.567/
Augustów,oczem proszę powiadomić wymienionego.-

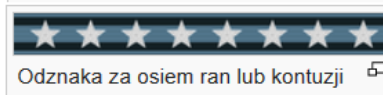
DOWODCA PUŁKU
WYDERKO
podpułkownik

dnia 12 MAR. 1938
Zal. Nr.spr. 301
L. dz.
Wykaz stanu BI. N. Nie podlega adnot.

3. Brązowy Krzyż Zasługi po raz pierwszy

4. Odznaczenie za Rany i Kontuzje

1. Odznaka Front Litwy i Białorusi

2. Odznaka Honorowa za 24 miesiące na froncie

3. Odznaka za Przyczółek Kijów

4. Medal Polska Swemu Obroncy

5. Medal 10-lecia Odzyskanej Niepodległości

6. Odznaka za Wilno, Litwę i Białoruś

LEGITYMACJE I NADANIA

ODRZUCAMY WSZYSTKO CO NAS DZIAŁA

DLA UPAMIĘTIENIA WSPÓLNYCH PRZEŻYC W ZSSR
IRAKU, PALESTYNE, EGIPCIE ORĄŻ W WALKACH
WE WŁOSZECH; DLA UZEWNIĘTRZENIA PRZYNALEŻ-
NOŚCI ŻOŁNIERSKIEJ DO 2 KORPUSU JAROWNO W
OBECNĄ CHWILĄ JAK I W PRZYSZŁOŚCI ORĄŻ CELEM
PODKREŚLENIA I WZMOCNIENIA WZAJEMNEJ WIER-
USTAWIAM

ODZNANE PAMIATKOWĄ 2 KORPUSU

DOWÓDCA 2 KORPUSU

WŁADYSŁAW ANDERŚ

OSTROPIEŃ

KWATERA GŁ. 2 WARSZ. DYW. PAN.

JEST UPWAŻNIONY DO NOSZENIA ODZNAKI
2-KORPUSU NA PODSTAWIE ROZKAZU
Kmdta Kwatery Gł. 2 W.D. Pan.

Nr 14.47

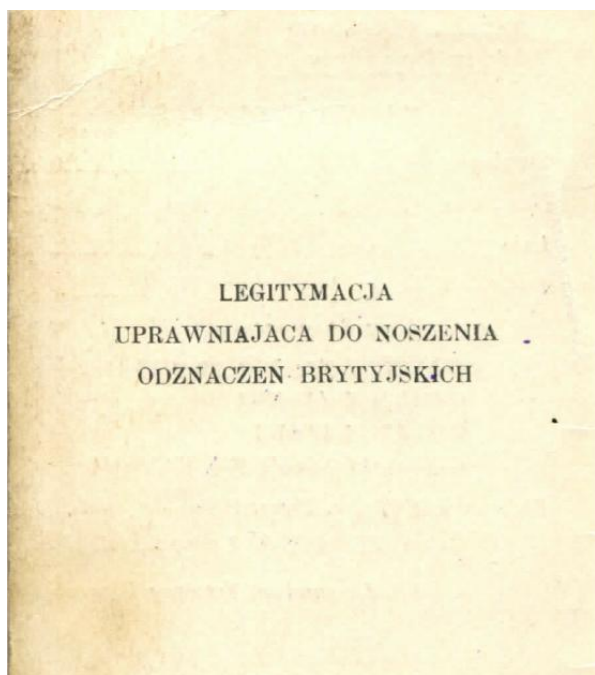
ODDWOJCZY
Z DNIA 1.3.47

(Stwierdzenie Pamiatkowej 2 Korpusu, skł. Ist. 1. Podwójna Różka)
Dowódcy 2 Korpusu Nr 106/46 - część b-a poz. 619 - z dn. 14 IX 1946 r.

(GŁAŁ)

PONOSI DOWÓDCY NABAJĄCYGO

PRZYMIEMY WSZYSTKO CO NAS DZIAŁA

KWATERA GŁÓWNA
2 Warsz. Dyw. Panc. dnia 18. III. 1946

ZASWIADCZENIE

Stopień Chor.
Nazwisko BRONAKOWSKI
Imię Kazimierz
Rocznik i Nr. ewid. 1897 101/III.

jest uprawniony do noszenia:

GWIAZDY ZA WOJNE 1939-45
GWIAZDY AFRYKI
GWIAZDY WŁOCH
GWIAZDY NIEMIEC I FRANCJI

Podstawa: 2 Warsz. Dyw. Panc.
Rozk. Nr. 63 z dnia 27. X. 46

Komendant Kwatery Głównej
[Signature]
K. D. L. A., Kpt.

1. sier. BRONAKOWSKI
Kazimierz
1897-101/III. 659 d Pol.

jest uprawniony do noszenia

Bronzowego

Krzyża Zasługi z Mieczami

z -
nadanego rozkazem pers. 2. Korpusu Nr. 125/45

M. p., 4. I. 1947

DOWÓDZTWO 2. KORPUSU
ODDZIAŁ PERSONALNY

LEGITYMACJA

Nr 5460

upoważniająca do noszenia

Bronzowego

Krzyża Zasługi z Mieczami

Rozkazem Dtw. 2 Bryg. Panc.
 Nr. 18 z dnia 20 lutego 1945
 został nadany 1. sierżantowi
(stopień)
Bronakowski Kazimierz
(nazwisko i imię)
6 Sad Polowy
(oddział)

LEGITYMACJA
 Nr. 5-32251
 upoważniająca do noszenia
KRZYŻA PAMIĄTKOWEGO
MONTE CASSINO

wydana na podstawie
 Dekretu Naczelnego Wodza
 L. dz. 3504/Pers. 44
 z dnia 26 Lipca 1944

Nr. 32251
 W polu, dnia 8 marca 1945
6 Sad Polowy
2 Brygady Pancerniej
(nazwa Dtw.)
 pieczęć

M. NIEBIESZCZAŃSKI
podpisem
 kpt. aud.

6 Sad Polowy
 2 Warszawskiej Dyw. Panc.

L. dz. 444/46/ Sad.

Z A S W I A D C Z E N I E.
 =====

Na podstawie Dziennika Personalnego 2 Korpusu Nr.181 z dnia
 22.IX.1946 stwierdzam, że chor. B R O N A K O W S K I Kazimierz
 został odznaczony " MEDALEM WOJSKA " za Nr. 1451.

Pickering, dnia 30.XII.1946

 Szef Sada:
NIEBIESZCZAŃSKI mjr. aud.

Wyciąg z Rozkazu 2 Brygady Pancernej Nr.34 pkt.1 z dnia
8 kwietnia 1945

Dowódca 2 Korpusu zarządzeniem L.dz.912/404/AG/Tjn.z dn.
19.III.1945

n a d a j e

BRAZOWY KRZYŻ ZASŁUGI Z MIECZAMI – po raz pierwszy

8) st.sierz.BRONAKOWSKI Kazimierzowi 1897/101

Za zgodność wyciągu:

[Signature]
R. HARCZAREK St. Sierz.

W Y C I A G

z rozkazu Nr.63 2 Warszawskiej Dywizji Pancernej z dnia
27.XII.1945r.

1) Pamiatkowe odznaczenia Brytyjskie – nadaje :

Na podstawie zarządzenia War Office "COUNCIL
INSTRUCTIONS No 829" – oraz na podstawie zezwolenia
PANA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ na przyjęcie i no-
szenie pamiatkowych odznaczeń brytyjskich L.1382/GNW.
45 z dnia 4.IX.1945

n a d a j e

A. GWIAZDZIE ZA WOJNE 1939 – 1945, (THE 1939 – 1945 STAR)
C. GWIAZDZIE ITALII, (ITALY STAR)

z Kwatery Głównej 2 Warszawskiej Dywizji Pancernej
15.chor. BRONAKOWSKI Kazimierzowi 1897/101/III

Dowódca 2 Warsz.Dywizji Pancernej
/=/ RAKOWSKI, Gen.Bryg.

Za zgodność wyciągu:

[Signature]
R. HARCZAREK chor.

Kazimierz otrzymał wiele listów i zdjęć od rodziny (żony, dzieci i wnuków), które po latach do nich wróciły. Były to jednak osobiste relacje.

Moja praca powstała na podstawie dokumentów, które po latach wróciły do Polski do wnuka Kazimierza, oraz na podstawie opowieści syna Kazimierza. Korzystałam również z internetu i porównywałam daty z zapisków Kazimierza do historycznych dat dotyczących 2 Korpusu. Do pracy dołączyłam również wydruki niektórych dokumentów będących w posiadaniu wujka Kazika.